

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Titulus VI. Qui Clerici & Voventes Matrimonium contrahere possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

tur: sicut, si emptioni apponatur conditio, auferens necessitatem sive obligationem pretii vel rei tradendæ, impeditur ipsa emptio; ut nihil actum censeatur *arg. l. In vendentis 13. C. de Contrab. emp.* Et demum; quia Beata Virgo Virginum, sicut sine consensu in copulam, sic etiam contraxit sine ejusmodi conditione: & tamē jus ac potestātē in corpus suum in S. Josephum verē transtulit, & transferre licitē potuit; quōd de conjugali debito ex Divina dispositione nunquam exigendo divinā revelatione fuerit certa, ex doctrina S. Augustini *can. Beata, 27. q. 2. relati & cit. D. Angelici des. 30. q. 2. art. 1. questiunc. 2.*

55. Septimō demum matrimonio adjectus Modus, sive possibilis sive impossibilis sit, id non vitiat aut annullat: sed, si ipse possibilis & honestus est, adimpleri debet ab eo, ad quem obligandum est adjectus, Sylvester *V. Matrimonium 3. q. 12.* Si verō est impossibilis aut turpis, tam contrarius matrimonii substantiæ quā huius non repugnans, eum pro non adjecto & non obligatorio habendum, cum

Soto & Petro de Ledesma *citt. veriùs ex-istimant Palao tract. 28. disp. 2. p. 11. n. 3.* Ratio est; quia consensus in matrimonium, cui adiectus est modus, non elicitur dependenter à modo; in hoc enim iste differt à Conditione; quod istius eventui, non etiam Modi existentiæ aut eius implendi obligationi matrimonium alligetur; ac proinde consensus etiam non eliciatur dependenter ab aliquo, quod est contra substantiam matrimonii; etiam si huic contrarius modus contractui sit adiectus.

Neque obstat; quōd, huiusmodi modo adiecto, in matrimonium consentiens intendat alterum obligare ad aliquid, quod substantiæ matrimonii adverfatur, & iste fortassis huiusmodi obligationem acceptet; quia huiusmodi obligationi, aut quem ista respicit, eventui consensus in matrimonium à neutro alligatur, sicut contra alligatur eventui conditionis; modus enim ex eoque orta obligatio posterior est iam perfectō contractu matrimoniali, cui est adiectus, ut præter *citt. DD. expendit Perez disp. 17. f. 15. n. 14. & 15.*

TITVLVS VI.

Qui Clerici & Voventes Matrimonium contrahere possunt.

Conditionibus, Desponsationi quandoque solitis apponi, redimus ad eius impedimenta: quorum tria, Ordinem Sacrum & Professionem Religiosam, nuptiarum valori, &

Votum simplex earum honestati duntaxat obstantia, præfens Rubrica eque subiecti textus offerunt: quibus Disparitatem à Fide Christiana alieni Cultus adiciemus.

ARTICULI.

ARTICULUS I.
De Ordine Sacro;

SUMMARIUM.

1. Ordo iste dirimit matrimonium contrahendum:
2. Non etiam contractum, etiam Ratum.
3. Referuntur Ordines Sacri:
4. Quibus initiatus matrimonium illicitè init,
5. Et inito utendò bigamus fit.
6. Id contrahere etiam nequeunt Presbyteri Græci:
7. Licet ante Sacram Ordinationem contractio uti possint.
8. Infans Sacros Ordines validè suscipit:
9. A Conjugio tamen non removetur.
10. Isdem validè inicianur pueri,
11. Et annexò vobò adstringuntur:
12. Licet non teneantur professione Religionis.
13. A conjugio etiam non removetur ordinatus vi.
14. Metu ordinato ea permittentium,
15. Et ab eis removementium verior Opinio.
16. Sacer Ordo matrimonium non dirimit Divinò:
17. Sed Ecclesiasticò,
18. Eoque antiquissimò Jure:
19. Quò à Nuptiis etiam arcetur illò iniuriati uxor,
20. Qua in viri promotionem liberè consensit.

I. Sacer Ordine matrimonium contrahendum dirimi c. 1. V. Sed si, de Cleric. conjug. c. 1. c. Ex literarum 2. hâc Rubr. & c. Unica, V. Presentis, de

Voto in 6. à Bonifacio VIII. est decisum & novissimè à S. Synodo Tridentina Sess. 24. can. 9. de Sacram. Matr. definitum. Contrahendum, inquam, non Antè contractum, etiam nondum consummatum; quia Sacri Ordinis susceptione matrimonium Ratum non dirimi, indubitatum est ex Constitutione Joannis XXII. Extravag. Antiquæ, de Voto, veteri, & inter sui temporis DD. adhuc agitatæ ea de re controversiæ Apostolicæ definitione finem imponentis.

Neque obstat; quòd eius matrimonii vinculum dissolvatur professione Religiosa, c. Verum 2. c. Ex publico 7. & c. Ex parte 14. de Convers. Conjugat. quia neque Jure Divino, neque sanctionibus Ecclesiasticis id dirimendi vis sacris Ordinibus concessa reperitur, ut Extravag. cit. Joannes Papa advertit. Neque eadem istorum ratio est, quæ Religionis; cum istam solenniter professi huius sæculi bonis & propriæ voluntati renuntiandò, c. Cum ad monasterium 6. de Statu Monach. & c. Si Religiosus 27. de Elect. in 6. le Divino obsequio totos, itaque mancipent; ut mundo mortui censeantur, c. Placuit 8. V. Sedeat, 16. q. 1. Non clerici, etiam in Sacris constituti; hi enim cum propriæ voluntatis arbitrium & bonorum suorum dominium retineant, pro mundo mortuis non habentur, Vivianus in Extravag. cit. §. 2.

Dixi etiam, Ordo Sacer: quales in primitiva Ecclesia Diaconatum & Presbyteratum: hodie, & à Gregorii M. & Urbani I. potius II. temporibus etiam Subdiaconatum fuisse, ex can. 1. dist. 30. can. fin. dist. 60. & c. A multis 9. de Heret. & qualit. patet, & in hunc textum eruditè ostendit Gonzalez n. 2. & 8. Quorum proinde Ordinum susceptioni annexum est votum Continentiæ solenne, matrimonio contrahendo ita obitans; ut hoc à clerico,

4. clericò, illorum aliquò initiato, validè ini-
ri non possit, *c. Cum olim 6. de Cleric.
conjug. c. Unico & can. 9. cit.* Qui ve-
rò, infuper habità istà Ecclesiæ Ordina-
natione, matrimonium de facto inire
præsumit, in susceptis sacris Ordinibus
ministrare & ad altiores ascendere prohi-
betur *c. 1. & c. Ex literarum cit.* & si
matrimonium consummet, contrahit ir-
regularitatem Bigamiæ similitudinariæ,
per *can. Quotquot 24. iunctò can. Mona-
cho, 27. q. 1. textum, vel potiùs à DD. re-
ceptam istius interpretationem: imò ex-
communicationem maiorem, ipso Jure
latam, etsi non reservatam, incurrit Clem.
Unica, de Consang. & affinit.*
6. Neque his obstat antiquissima &
moderna etiam praxis Ecclesiæ Orienta-
lis; quia etiam in ista ab iis, qui in Sacris
constituti sunt, matrimonium validè con-
trahi non posse, argumentò ductò à con-
trario desumitur ex *c. Cum olim cit.* Quan-
tumvis enim clerici minores id inire: eò-
que iam coniuncti ad sacros Ordines a-
scendere & coniugiò uti permittantur
*can. Aliter 12. dist. 31. c. Cum olim cit. &
c. Questum 7. de Penit. & remiss.* in sacro
tamen Ordine iam constitutis coniugium
inire non licet, per *can. 27. Apost. can.
Nicena 12. dist. 31. can. Si quis eorum 7. dist.
32. & initum irritum esse, ex eius Eccle-
siæ usu & moribus comprobant Azor p. 1.
Instit. lib. 13. cap. 12. q. 5. & Sanchez Lib.
7. disp. 28. n. 3. can. Aliter cit.* Verba
*Sacerdotes, Diaconi & Subdiaconi matri-
monio copulantur*, de istius usu, non con-
tractu exaudientes. Unde inter Orien-
tales sive Græcos, & Occidentales sive La-
tinos clericos in Sacris constitutos hac in
re ea differentia est; quòd, licet coniugi-
um licitè & validè inire, sicut hi, sic & illi
nequeant: illi tamen eò, quod in mino-
ribus constituti contraxerunt, ad maiores

Ordines promoti uti possint, ut ex *can.
Syracusana 13. §. Ecce, dist. 28. & c. Cum
olim cit.* colligunt *citt. Azor cap. 13. q. 1.
& Sanchez n. 5.*

Quin etiam sacrum Ordinem, ut
coniugium dirimat, liberè susceptum esse,
est necesse; cum istud validè contrahi va-
leat ab eo, cui unus vel plures sacri Ordines
collati sunt ante usum rationis; etsi
enim talis ordinatio de Jure subsistat, *c.
Unico, de Clerico per Saltum promotò*, ad
matrimonium tamen validè contrahendū
habilis est ordinatus & ad servandā conti-
nentiam non obligatur: nisi usum ratio-
nis adeptus Ordinationem suam expressè,
vel tacitè, actum aliquem, suscepto sacro
Ordini proprium, liberè exercendò, rati-
ficarit, ut in *c. cit.* notant Hostiensis *n. 2.
Panormit. n. 3. & Joan. Andr. n. 5.* quos
secuti sunt Sotus in *4. dist. 25. q. 1. art. 2.
concl. 3. Sanchez Lib. 7. disp. 30. n. 5. Pon-
tius Lib. 7. cap. 29. n. 15. & Barbosa in
c. Unic. cit. n. 7.* quòd non appareat, unde
initi ab eo conjugii nullitas, & ad conti-
nentiam obligatio oriatur; cum non
oriatur ex natura ipsius Ordinis sacri, ut
paulò post statuemus: neque etiam ex
voto; quia hoc exigit voluntarium & li-
berum consensum, cujus infans non est
capax: neque demum ex lege Ecclesiastica;
quia de hac lata non constat: eamque ali-
quando latam, credibile non est.

Idem de impuberibus sacro Ordine i-
nitiatis cum Panormit. Joan. Andr. *l. cit.*
& Gaëta in *can. Ad limina 30. q. 1. §. 3.
n. 55. docet cit.* Sanchez *n. 8.* quòd irri-
tum sit votum Religionis solenne ab iis e-
ditum, antiquò ante decimum quartum
*c. Ad nostram 8. de Regular. novissimò
autem Jure Tridentini ante decimum sex-
tum ætatis annum expletum, Sess. 25. cap.
15. de Regular.* Unde idem statuendum
existimat de solenni voto annexo Ordini
sacro, coniugium dirimente & ad conti-
nentiam

- mentiam obligante, præsertim cum pue-
ros ad sacros Ordines admitti, ac proinde
solemnè votum continentia ab iis edi, veri-
tatis sit, *can. Pueri 121. pr. 1. q. 1.* Sed
verius est contrarium: quod cum Glossa
in *can. cit. V. Ad sacros*, Ant. de Butrio in
c. Unic. cit. n. 4. Alexandro Carerio *Lib.*
3. de Sponsal. cap. 3. Soto *lib. 7. de Just.*
q. 2. art. 5. & Suarez *Tom. 3. de Relig.*
lib. 9. cap. 17. dub. 3. n. 22. defendunt
Bonacina de *Matrim. q. 3. p. 9. n. 16.* &
Palao *Tract. 27. disp. unic. p. 17. n. 10.*
quia hoc ipso; quod doli verè capaces sint,
& quem suscipiant statum, intelligant.
Ordini sacro annexas obligationes susci-
pere possunt de Jure Naturali; cum, hoc
præcisè spectatò, Deo aliquid promittere,
& ad quem volunt statum se obligare va-
leant. jure autem Positivo, neque sacro-
rum Ordinum susceptio, neque his an-
nexum continentia votum uspiam irritatur.
12. Neque aliud evincit argumentum
desumptum à paritate cum professione
Religiosa, cum; quia in particularibus di-
spositionibus Juris Positivi argumentum
à pari aut simili non magnam vim habet;
alias enim, sicut pridie Nativitatis S. Joan-
nis Baptistæ, sic etiam pridie Nativitatis
B. Mariæ Virginis esset jejunandum; cum
hæc illo sanctior & venerabilior sit: &
post decimum quartum sed ante decimum
sextum ætatis annum impletum, sicut Re-
ligionem professus, sic etiam sacrum Or-
dinem suscipiens non teneretur continen-
tia votò, & matrimonium inire validè
posset, *arg. cap. 15. cit.* tum verò; quia
Religionem professi multò major obliga-
tio & status difficilior est, quàm consti-
tuti in Ordinibus sacris: & hi suscipi vix
unquam, professio autem non infrequen-
ter ætate non satis maturâ emitti consue-
vit; ut adeò legibus, ea quæ frequenter,
non quæ rarissimè accidunt, spectantibus,
l. Nam ad ea 5. ff. de LL. impuberem fa-

cris Ordinibus initiatum continentia vo-
tò adstringi, inconveniens non fuerit, si-
cet is professione Religiosa non teneatur.

Majus dubium est de eo, qui ad sa-
crorum Ordinum susceptionem inductus
est vi: non quidem vi præcisâ seu abso-
lutâ; ab eo enim, qui ita ordinatus est, ma-
trimonium validè contrahi, satis convenit
inter DD. cum enim talis Ordinatio sit
invalida, & characterem, inquit Baptismi
tali vi collati, non imprimat, *c. Majores*
3. §. Item queritur de Baptismo, neque
præceptò Ecclesiæ, sacris initiatos obli-
gantis ad continentiam, neque istius votò
adstringetur; quia votum hoc annexum
est soli ordinationi validæ: quâ etiam
solâ initiati præceptò illò adstringuntur,
ut *arg. Reg. Accessorium 42. in 6. in c. Unic.*
cit. cum Glossa V. Approbatia, Archidia-
in c. cit. n. 3. & aliis Interpp. tradunt Gut-
tieres de *Matr. cap. 94. n. 13. cit. Sanchez*
disp. 27. n. 14. & Palao *p. 17. n. 7.*

An etiam is, qui ad sacram Ordina-
tionem inductus est vi solùm conditiona-
li, sive gravi metu injustè incusso, conju-
gium inire validè queat, inter DD. magnò
numerò in utramque partem euntes, con-
troversia ingens est; talem enim etiam ad
matrimonium validè contrahendum jure
habilem esse, in *c. Majores 3. §. fin. de Ba-*
ptismo Glossa V. Conditionaliter, Hostiens.
n. 38. V. eodem Henric. de Boich. n. 7. Bar-
bofa n. 10. & ex aliis DD. *cit. Gutierrez*
n. 14. Sanchez disp. 29. n. 5. Azor cit. Lib.
13. cap. 14. q. 8. Henriquez Lib. 10. cap.
14. n. 3. & Barbofa de *Offic. Episc. alleg.*
15. n. 5. & Voto Decis. 77. à n. 11. assen-
sant, & contrà negant Panormit. in *§. fin.*
cit. n. 7. Joan. Andr. *ibidem in fine*, Zabarella
in Clement. fin. de Ætat. & qualit. in
fine, Gaeta in *can. Ad limina cit. §. 3. n. 98.*
Sylvester *V. Ordo 4. q. 1. d. 2. Sotus Lib.*
7. de Justit. q. 2. art. 5. & alii, quos se-
quuntur Vasquez *3. p. disp. 236. cap. 3.*
& Palao

& Palao *cit. p. 17. n. 3.* Moventur utri- que non contemenda ratione.

Illi; quod Continentia non debeatur, nisi voluntariè assumpta, *can. Antetriumium l. dist. 31. & can. Prasens 20. q. 3.* cum non præcepti, sed voti tantum sit, *can. Integritas 31. q. 1.* juxta illud Apostoli, *De virginibus præceptum Domini non habeo: consilium autem do, 1. Corinth. cap. 7. v. 25. & V. 40.* ubi de Vidua, *Beatior, inquit, est, si sic permanserit secundum consilium meum.* Votum autem solenne, in quo clericorum sacris initiatorum ad Castitatem servandam obligatio & inhabilitas ad matrimonium fundatur, gravi & injusto metu editum sit irritatū, *c. 1. & c. Cum dilectus 6. de lū, qua vi metūve causā.* Cui rationi non parum roboris inde accedit; quod Ecclesia metu injusto extortis, licet non omnibus, iis tamen actibus vim ademerit, ex quibus validè gestis orta obligatio per iudicis sententiam facile nequit rescindi: & hanc solum ob causam conjugium carnale & spirituale per professionem metu extortam inquit annullarit, *cc. cit. c. Cum locum 14. c. Veniens 15. & c. de Sponsal. & matrim.* Cum ergo Ordinis sacri susceptioni annexum votum, si validum sit, Ordinarij iudicis sententiā facile rescindi nequeat, æquum fuit; ut, sicut conjugia illa, sic & votum istud metu extortum irritaret.

25. Isti; quod, sicut actus cæteri, sic & vota metu edita, licet non spontanea sed coacta, voluntaria tamen & libera, *can. Meritò 15. q. 1.* atque idcirco valida sint spectatò Jure Naturali, ut ex ipsis adversariis plerique agnoscunt. Positivò autem invalida ea tantum habeantur, quæ constituunt statum Religiosum, *c. 1. cit.* Imò à Concilio Toletano VIII. ita ordinatà conjugii arceantur, nisi sacro Ordini annexi voti impetrent remissionem;

quàm, probatà coactione, haud gravatè concedendam, existimat Palao *l. cit.* Confirmatur; quia cum oppositæ sententiæ assertorum ferè omnium iudiciò valida sit gravi & injusto metu extorta sacra Ordinatio, eaque ordinati animæ indelebilis character imprimatur, Jure etiam subsistet ei annexum & accessorium votum & obligatio ad Continentiam, *arg. c. Translato 3. de Consist. & Reg. Accessorium 42. in 6.* idque votū, cum solenne sit, nuptiarum ab ordinato celebrandarum valori obstabit, *c. Unico §. Nos attendentes, de Voto in 6. & Trident. Sess. 24. can. 9. de Sacram. matrim.*

Ex duabus his Opinionibus, sicut probabilis utraque, & in praxi tuta etiam prior, sic posterior ratione potior & gravi metu Ordinatus, si Continentiæ votum & obligationem intentione sua non exclusit, ad conjugium validè ineundum, seclusà dispensatione (si sacri Ordinis actum spontè non exercuit, facile obtineadā) inhabilis videtur.

Neque, id Jure subsistere, evincit pro valore deducta ratio, cum; quia metus, sicut Ordinationem, sic & annexum votum, quò minùs validum sit, non impedit; cum coacta voluntas revera sit voluntas, *can. Mulier cit. & l. Si mulier 21. §. 4. ff. Quod met. causā gest.* tum verò; quia pro nuptiarum valore votique metu editi nullitate adductis textibus sermonem de professione Religiosa esse, *Lib. 1. Tit. 40. n. 44.* est ostensum. A professione autem ista ad Ordinationem sacram argumentum non rectè duci, ex *Extravag. Unic. Joan. XXII. de Voto,* & ex eò etiam liquet; quòd non eadem utriusque sit ratio; cum professio perpetua rerum omnium & ipsius propriæ voluntatis abdicatio sit, multòque difficiliorrem constituat statum, quàm Ordinatio sacra, *c. Cum ad monasterium & c. Si Religiosus cit.*

giosus cit. atque idcirco, licet actus quicumque, iudicis sententiâ non facile rescindibiles, ob metum irritari potuissent, ex ejusmodi tamen actibus, in certo statu hominem constituentibus (sacrâ Ordinatione eique annexo voto & obligatione ad Continentiam intactis & relictiis Naturalis professione inducti, metu extortorum nullitas constituta reperitur.

16. Porro conjugii dirimendi vis, quam Ordo sacer liberè susceptus habet, unde originem ducat, dubium & inter DD. celeberrima controversia quondam fuit. Non defuere enim, qui cum Majore in 4. dist. 24. q. 2. & Petro Barbosa in Rubric. ff. Solutio matr. p. 2. n. 98. vim illam & obligationem ad continentiam refundent in Jus Divinum; quod à tempore Apostolorum continentiae lex in Divinorum ministris, praesertim Sacerdotibus, in Ecclesia fuerit observata, non obscurò indicio, eam praecipit à Deo, per S. Genitium Doctorem monente, *Ne militans Deo secularibus negotiis implicetur*, 2. Timoth. cap. 2. v. 4.

17. Sed verius est contrarium, partim; quia, quæ sacris initiatis à conjugii omnino removeat, nulla prohibitio in SS. Literis: neque ejus à Christo factæ Apostolicum aut Ecclesiæ testimonium extat: partim verò; quia per sacram Ordinationem homo solummodo deputatur & obligatur ad ministerium cultumque Divinum: ad quam obligationem ritè & sanctè implendam, licet omnimoda puritas & perfecta continentia plurimum conferat, ei tamen vinculum conjugale & conjugii honestus usus non repugnat: & si repugnaret, olim in Occidentali Subdiaconis: & Diaconis atque etiam Presbyteris, ante sacram Ordinationem conjugatis, in Orientali Ecclesia, concedi non potuisset. Demum etiam; quia *cit. Sess.*

can. 9. dirimendi matrimonii vis, quam Ordo sacer habet, refunditur in præceptum Ecclesiasticum, *can. Ut lex 40. Sc. 27. q. 1.* & in votum solenne Castitatis, sacri Ordinis susceptioni annexum; quod conjugii dirimendi vim non habet ex sua natura; hæc enim solâ spectatâ votum solenne majorem vim non habet, quam simplex; cum ejus solennitas ex solius Ecclesiastici Juris dispositione habeatur, per textum *c. Unici cit. & Constitutionem Gregorii XIII.* quæ incipit *Ascendite*, 8. Calend. Junii 1584. editam: simplici autem continentiae votò matrimonium non dirimi, patet ex *c. Consuluit 4. & c. Rursus 6.* hæc Rubrica. Quod confirmatur; quia hodie in Ecclesia Orientali cum una eaque virgine conjugati ad sacros Ordines admittuntur, *c. Cum olim & c. Quasitum cit.* & in Occidentali cum clericis in Sacris constitutis ad matrimonium contrahendum, cum Ramiro Arragonum Rege prius Episcopo, Paludan. in 4. dist. 38. q. 1. art. 4. cum Nicolao Justiniano & Cardinalis Joyosa Galli fratre, Religiosis & Sacerdotibus; cum Cæsare Borgia Cardinali Diacono, & aliis dispensatum, testis est Bartholomæus à S. Fausto *Theaur. Relig. Lib. 3. q. 36. n. 5.* Unde matrimonii dirimendi vim, quam sacer Ordo habet, à Jure Ecclesiastico immediatè profectam, cum S. Thoma 2. 2. q. 88. art. 11. Hostiensis in *c. Rursus cit. n. 1.* Panormit. *ibid. n. 7.* Turrecremata in *can. Placuit 13. dist. 32. art. 1. n. 5.* & aliis VV. meritò defendunt Covarruvias *de Sponsal. p. 2. cap. 6. §. 3. n. 2.* Bellarminus *Lib. 1. de Clericis, cap. 18.* Henriquez *Lib. 11. cap. 5. n. 9. cit.* Sanchez *disp. 28. n. 1.* & hodie plerique TT. & Canonistæ.

Neque obstat; quòd ab ipsis Apostolis ad nostra tempora propagata in Sacerdotibus sit observantia Cœlibatûs; quia

quia hanc non universalem semper fuisse, satis docet contraria observantia Ecclesiae Orientalis. Neque etiam; quod continentia res Consilii sit, non Praecepti, 1. Corinth. cap. 7. v. 25. imò tanquam virtus difficillima lege Ecclesiastica praecipui non possit, arg. can. Erit autem 2. dist. 4. quia Ecclesia ejus obligationem nemini imponit absolutè, sed solummodo sub conditione, sive ex suppositione assumendi Ordinis sacri: quem, sicut invito nunquam, sic non nisi ad continentiam votò se adstringere volentibus concedit, Palao cit. n. 3.

19. Non Clerici duntaxat sacro aliquo Ordine initiati: sed ipsorum etiam uxores, quarum, in promotionem ipsorum consentientium & continentiam voventium, voluntate sunt ordinati, inhabiles sunt ad matrimonium, ipsis mortuis, validè contrahendum, per textus can. Quia sunt 10. can. Si se 11. can. Si qua vidua 12. dist. 28. & can. Seriatim 14. dist. 32. Quæ ad novas nuptias inhabilitas non provenit ex communicatione actionum inter virum & uxorem, quâ istius votum simplex solenne efficit, cum Glossa in can. Seriatim cit. V. Post mortem & Archidiacono in can. Quia sunt cit. n. 3. nonnulli volunt; cum non afficiat uxorem consentientem in viri professionem & editò continentiae votò in sæculo manentem; quia hanc ad matrimonium inhabilem non reddit ullus textus Juris: & contrà afficiat uxore, in viri Ordinatione consentientem & votò non emittentem, secundum probabile sententiã Glossæ fin. in can. Quia sunt cit. & Sanchez Lib. 7. disp. 42. n. 6. Sed ex constitutione Ecclesiae, ob reverentiã sacri Ordinis uxore, in istius assumptionem liberè consentientem, à matrimonio perpetuò removens; ut hoc nec licitè, nec validè cum alio viro, post prioris ita ordinati obi-

tum inire possit: quam rationem cum aliis quibusdam reddit cit. Sanchez n. 3. & approbat Barbosa in can. Quia sunt cit. n. 1.

ARTICULUS II.

De Professione Religiosa.

SUMMARIUM.

21. Matrimonio contrahendo obstat Professio.
22. Et Vota Religiosa, edita in Soc. JESU.
23. Hæc Jure Ecclesiastico:
24. Et Probabilius etiam illa.
25. Professio solvit matrimonium Ratum.
26. De dictis votis idem asserentium Opinio refertur.
27. Et consuetur.
28. Post mariti professi obitum uxori nuptiae sunt permittæ.
29. Sponsalia solvuntur votis Religiosis, Et ipso ingressu in Novitiatum:
30. Non tamen ex parte Novitii,
31. Sed solius sponsi in seculo manentis.
32. Sponsalia obligant ad nuptias:
33. Non etiam ad professionem Novitiatum.
34. Sponsalia jurata Religionis ingressui obstat, asserentium,
35. Et id negantium, verior Opinio.
36. Extra casum specialem,
37. Quò illi aliquando Sponsalia non jurata obstant.

Sacræ Ordinationi affine nuptiarum impedimentum est Professio Religionis: quâ matrimonium contrahendum dirimi, can. Proclivis, 20.

9. 3. *can. Impudicas* 11. *can. Virginē* 27.
9. 1. *c. Meminimus* 3. *c. fin. hic* & *c. U-*
nico V. Prasentis de Voto in 6. decisum,
& postea definitum est à S. Synodo Tri-
dent. *Sess. 24. can. 9. de Sacram. Matrim.*

22. Eandem conjugium postea contra-
hendum dirimendi vim, quamdiu non
dissoluntur, obtinent vota Religionis
Simplicia, edita in Societate JESU, ex
Constitutione Gregorii XIII. quæ incipit
Ascendente, 8. Calend. Junii 1584. edi-
ta: quæ summus hic Ecclesiæ Antistes,
ut Religioni, plurimis favoribus à se ex-
normata, adversus sacrilegam deferto-
rum temeritatem, injurias & impostu-
ras consuleret, usus est potestate con-
stituendi impedimenta conjugium diri-
mentia: quam varii ejus Prædecessores,
& laudata S. Synodus ipsamet *Sess. cit.*
cap. 1. de Reform. Matrim. exercuit, &
Ecclesiæ competere, *ibidem can. 3. de*
Sacram. matrim. definivit.

23. An autem hæc matrimonii dirimen-
di vis à Naturali, Divino vel Ecclesiasti-
co Jure immediatè descendat, dubium &
celebris controversia est inter DD. Non
quidem de dictis votis simplicibus; quia
ista perinde fere, ut cætera ejusmodi vo-
ta extra Religionem ab Ecclesia approba-
tam edita, antè matrimonium contra-
hendum solummodo impedivisse, non ir-
ritasse, idem Gregorius minimè obscu-
rè docuit, id de istis statuendò tanquam
Jus novum: cujus propterea in *Constitu-*
tione, quæ incipit *Quantò fructuosius* 2.
Calend. Febr. 1582. edita: quæ ejusdem
Societatis Institutum confirmavit, nul-
lam mentionem fecit, ut observat Perez
disp. 26. de Matrim. f. 8. n. 1. & ante
eum Suarez *Tom. 4. de Relig. Lib. 4. cap.*
1. n. 3.

24. Sed de solenni voto professionis Re-
ligiosæ: quod unde matrimonii dirimen-
di vim acceperit, non una est sententia

DD. Mihi ponderatis rationibus, quæ
ejus originè ancipitem reddunt, cum Pa-
normit. in *c. Rursus* 6. *hæc Rubr. n. 6.*
Alex. de Nevo *ibid. n. 10.* Joan. Andr.
& Franco in *c. Unic. cit. n. 1.* Gaëta in
can. Ad limina 30. *q. 1. art. 4. n. 464.*
cum Sanchez *Lib. 7. disp. 26. n. 2.* Pon-
tio *Lib. 7. cap. 22. n. 4.* Perez *disp. cit.*
f. 6. n. 2. aliisque VV. & RR. TT. ac
ICT. is ea à Jure Ecclesiastico profecta
videtur; quia professio illa matrimo-
nium contrahendum irritandi vim non
habet præcisè; quòd sit votum, sive con-
tinentiæ promissio liberè facta Deo; aliàs
enim ea vis etiam competeret continen-
tiæ & Religionis votis simplicibus, con-
tra *c. Rursus cit. c. consultus* 4. *hæc Ru-*
bric & *c. Unic. cit.* ac proin eam tantum
habet, quatenus in ea inclusum continen-
tiæ votum est Solenne, juxta *c. Unic.*
cit. ibi. Votum solenne & *ad dirimendum*
matrimonium efficax. Cum ergo voto-
rum Solennitas à Jure solum Ecclesiasti-
co habeatur, *c. Unic. cit. ibi Nos atten-*
dentes, quod voti solennitas ex sola Con-
stitutione Ecclesia est inventa (quæ verba
allegatæ *Constitutioni* quæ incipit *Ascen-*
dente, inserta reperiuntur) Jure solum
Ecclesiastico matrimonium contrahen-
dum dirimet professio Religiosa.

Neque matrimonium tantum con-
trahendum, sed etiam antè contractum,
si solummodo Ratum sit, dirimendi vim
habet professio Religiosa, *c. Verum* 2. &
c. Ex parte 14. *de Convers. Conjug. eam-*
que ob causam *c. Ex publico* 7. *eadem*
Rubric. sponso de præsentis ad delibera-
ndum de ingressu conceditur bimestre, à
die contracti matrimonii computandum,
Perez *disp. 20. f. 5. n. 17.* intra quod,
vel etiam longius aut brevius tempus, si
cognitâ causâ extendendum aut restrin-
gendum videatur, ut idem notat *n. 6.*
matrimonium consummare non tenetur.
Eò au-

Eò autem transactò, si ad Religionem nondum transit, vel ad illud, conjugii exigenti debitum reddendò, consummandum, vel ad Religionis propositum exequendum per excommunicationem compelli potest, Glossa in c. cit. *V. Intra duorum*, ubi Ant. de Butrio n. 13. Sylvester *V. Votum* 5. q. 3. & Sanchez *Lib. 2. disp. 24. n. 23.* ut *Lib. 3. Tit. 32. à n. 2.* est explicatum.

26. Eandem, quam professio habet, matrimonium Ratum dirimendi vim tribus votis Religionis Simplicibus, in Societate JESU editis, DD. quidam adstruunt; quòd professio solennis eam vim & efficaciam habeat; quia constituit statum Religiosum: quem etiam constituunt tria vota Religionis substantialia, post Novitiatùs biennium emissà in Societate: quod *cit. Suarez Lib. 3. cap. 3. n. 2.* ita certum asserit; ut negari hodie sine temeritate & errore non possit, propter allegatas *Constitutiones Quanto & Ascendente*; his enim nunquam satis laudatus Papa Gregorius XIII. votorum illorum editione aliquem verè ac propriè Religiosum effici & semper effectum, non solum declaravit; sed insuper id impugnare & contrarium asserere præsumendum temeritatem excommunicationis, ipsò factò incurrendæ & Sedis Apostolicæ absolutioni reservatæ, aliisque gravissimis penis subiecit. Unde hujusmodi simplicia, non minùs quàm solennia Religionis vota, sicut personam ad conjugium validè ineundum inhabilem reddendi, per *Constitut. cit.* sic etiam illius initi & solummodo Rati dissolvendi vim habebunt. Accedit; quòd Pius V. *Constitutione*, quæ incipit *Dum indefessa*, 7. Julii 1571. edità, omnibus ejusdem Societatis Religiosis specialiter cõcesserit; ut in eis locum habeant omnes dispositiones in favorem aliorù Regularium Men-

dicantiù factæ: cujusmodi dispositionù, cum maximè notabilis & Religioni favorabilis sit, matrimonii Rati dirimendi efficacia, hanc edita in illa vota, simplicia quidem, sed Religionis substantialia, habebunt non minùs, quàm in cæteris Mendicantium Ordinibus emissà Professio solennis: & si non haberent, matrimonii Rati vinculum foret impedimentum essentiale Societatem ingrediendi conjugè invità: cujusmodi tamen impedimentis expressè non accensetur Constitut. Societatis *p. 1. cap. 3. n. 6.* imò, ibi nomine *Matrimonii solum Consummatum* venire, patet ex Exam. General. *cap. 2. n. 4.* dum Consummatum exprimit; id, quod solummodo Ratum est, non obscure excludente, *arg. l. Si inter 5. ff. de Except. rei jud.* His tamen non obstantibus

Efficaciam illam votis simplicibus unanimitè consensu, & meritò negant *cit. Suarez Lib. 4. cap. 2. n. 3.* Sanchez *Lib. 2. disp. 18. n. 6.* Vasquez *1. 2. disp. 165. cap. 10.* & cæteri memoratæ Societatis DD. moderni. Ratio, quæ nituntur, firma est; quòd eam vim Religiosus status non acceperit à Jure Naturali, aut Divino, ut paulò post ostendetur. Ecclesiastico autem *c. Verùm Sc. Ex publico cit.* secundum communem, *c. Ex parte cit. textui & definitioni Concilii Tridentin cit. can. 9.* conformem, ferèque à DD. receptum intellectum, ea vis & efficacia solum tribuatur Professioni: quæ per vota Religionis solennia, & ex parte tam acceptantis, quàm voventis perpetua, habetur. Quod validè confirmatur; quia tribus votis simplicibus in Societate editis matrimonium Ratum solum non fuit, imò iis obstricti matrimonium validè contrahere potuerunt ante *Constitutionem Gregorianam*, quæ incipit *Ascendente*: istà autem circa matrimo-

trimonium antè contractum & Ratum nihil innovatur: sed ejusmodi votis solummodo indulta est vis dirimendi illud postea contrahendum.

Ex his planè corrui in contrarium allata ratio prima; quia professio eam vim non habet præcisè; quòd constituat statum Religiosum: sed quòd sit solennis. Neque legitimè inferitur, matrimonium Ratum esse impedimentum essentiale ingressus Societatis, conjuge invitâ; quia eam ingressus conjux, illò ligatus, capax est professionis: cujus aliis Religiosis Familiis insueta dilatio, ne desertæ conjugi justò difficilior evadat, ejus confortem Religionem ingressum, unò probationis annò exactò, ad Professionem admittendum, censent *cit.* Suarez n. 13. & Perez *disp.* 20. f. 4. n. 12.

Non magis urget altera; quia eâ *Constitutione* Pius V. non loquitur de conditionibus annexis ipsis votis: sed de privilegiis, favoribus & prærogativis concessis ipsis personis, & non repugnantibus speciali Instituto Societatis; in qua edita vota simplicia matrimonium contrahendum non irritârunt, antequam istud dirimendi vim acceperint *cit.* *Constitutione* Gregoriana, ut iidem Suarez n. 14. & Perez n. 13. adnotârunt.

28. Non professum duntaxat, sed ejus quoque in seculo relicto conjugem, ad matrimonium, etiam post obitum professi, validè contrahendum esse inhabilem, aliqui voluere; cum propter paritatem cum mariti ad sacros Ordines promoti in seculo relicta uxore: à qua, marito vitâ functò, initum conjugium irritum est, *can. Si se* 11. *Sc. dist.* 28. & *can. Seriatim* 14. *dist.* 32. tum verò; quia conjugum unò Religionem ingressò in seculo relicto, etiam si de incontinentia suspectus non sit, emittere tamen debet votum continentia, *c. Cùm*

fis 4. *c. Uxoratus* 8. *Sc. c. Ad Apostolicum* 13. *de Convers. conjug.* quòd, vel ipsâ alterius professione & communicatione suarum actionum, vel Ecclesiæ statutò, in solenne transire, ajunt. Verùm; quia neque de hujusmodi statutò, neque de illa actionum inter conjugem professum & eum, qui in seculo relicto est, communicatione, ex ullo juris textu constat, ab eo, qui in seculo permansit, post conjugis Religionem professi obitum superstitè, novum conjugium, licet quando continentia votò obstrictus est, peccaminosum sit, voto tamen illo non obstante, validè iniri, cum *Glossa* in *can. Seriatim cit.* V. *Post mortem*, Zabarella in *c. Cùm sis cit.* in *fine* & alii verius docent *cit.* Sanchez *disp.* 32. n. 8.

Neque hac in re paritas est cum uxore viri promoti ad sacros Ordines; quia, istò etiam vitâ functò, illa ad novas nuptias validè celebrandas non tam ratione voti, quàm ob sacræ Ordinationis reverentiam, inhabilis reddita est *can. cit.* à quibus, etiam si eadem, quæ ejus Ordinationis, etiam Religiosæ professionis ratio foret, ad matrimonii, post Religiosi obitum, à conjuge in seculo relicto iniri nullitatem, tanquam odiosam, arguere non liceret, juxta *Reg. Odi* 15. in 6. & tradita *Lib. 1. Tit. 2. à n. 134.*

Multò magis, quàm matrimonium Ratum, professione Religiosâ solvuntur sponsalia de futuro; cum istorum vinculum minus forte sit, & ad contractum professionem solubilem ordinetur; ut à majori ad minus argumentum duci queat ex *c. Verùm c. Ex publico Sc. Ex parte cit.* Sanchez *Lib. 1. disp.* 42. n. 1. & Pontius *Lib. 12. de Matrim. cap.* 10. n. 1.

Eandem sponsalia dirimendi vim etiam habent vota simplicia post Novitatus biennium edita in Societate JESU, etsi matrimonium Ratum non dissolvant, ut ex

ut ex communi omnium sensu docet Pel-
lizarius *Manual. Regular. Tract. 3. cap. 4.*
n. 44. quia per ea homo fit verus Reli-
giolus & inhabilis ad matrimonium va-
lidè contrahendum, ut habetur *Consti-
tutione Ascendente cit.* Unde

30. Dubium & practica frequentis usús
controversia oritur, an ejusmodi spon-
salia dissolvantur ipso ingressu Novitia-
tús: licet professio, aut vota Religiosa
non sequantur. Et illo quidem spon-
salia ex parte neutrius solvi, cum Turre-
cremata *in can. Ubi non est, 30. q. 2.* Bru-
nello *de Sponsal. conclus. 8. n. 1.* & Alexan.
Carerio *Lib. 1. de Sponsal. cap. 15.* Co-
varruvias *de Sponsal. p. 1. cap. 5. n. 11.*
ea contrà solvi ex parte utriusque, cum
Joan. Andr. *in c. Veniens 5. hác Rubric.*
n. 2. Sylvestro *V. Sponsalia, q. 10. casu 2.*
& Navarro *Manual. cap. 22. n. 26.* de-
fendunt Guttierrez *cap. 25. n. 2. V. Limi-
tant,* & Sanchez *Lib. 1. disp. 42. n. 2.*

Rationem reddunt illi; quòd No-
vitiatui eam vim nupiam tribuant Jura:
& sicut in sæculo manens, sic etiam Re-
ligionis novitius juri per sponsalia quæ-
sito non renuntiet.

Isti verò partim; quòd, sicut se
habet professio ad matrimonium Ratum,
ita se habeat Novitiatus ad sponsalia; ac
proinde, sicut professioni propter statús
assumpti perfectionem matrimonii Ra-
tum, ita Novitiatui propter ejus perfe-
ctionis participationem falsam sponsalia
dissolvendi vis meritò adstruatur: par-
tim verò; quòd sponsalibus insit tacita
conditio, *Si non ingrediatur Religionem,*
arg. c. Verùm &c. cit. quæ conditio,
cùm alterò Religionem ingressò deficiat,
sponsalium obligatio erit resoluta, *arg. l.*
*Necessario 8. pr. V. Quod si ff. de Peri-
culo rei vend. & l. Pecuniam 36. ff. de*
Reb. credit.

Mediam inter extremè oppositas &

meliorem viam RR. plerique tenent, &
cum Henriquez *Lib. 11. cap. 14. n. 3.* Pon-
tio *Lib. 12. cap. 10. n. 4.* Laiman. *Tract.*
cit. p. 2. cap. 2. n. 3. Perez *disp. 9. f. 3.*
n. 7. & 8. & Palao *Tract. 28. disp. 1. p.*
18. n. 3. docent, sponsalia solvi ex par-
te manentis in sæculo: non autem ex par-
te Novitii; ac proinde istum ad sæculum
reversum ad sponsalia per nuptialem con-
tractum adimplenda alteri manere obli-
gatum. Rationem, cur sponsalium obli-
gatio non cesset ex parte novitii, red-
dunt; quòd istam tollendi vim Novitia-
tus non habeat ex dispositione Juris; cùm
tale nupiam extet: neque etiam ex sua
natura; cùm non sit status impossibili-
lis cum illorum impletione, hóc ipsò;
quòd ei licitus sit egressus: quò factò,
sicut votorum & alias similes antè con-
tractas, & durante Novitiatu suspensas,
ex sententia *cit.* Suarez *Tom. 3. Lib. 5.*
cap. 11. n. 9. sic & sponsalitiã obliga-
tionem tenebitur adimplere. Cur au-
tem ex parte manentis in sæculo solvan-
tur, ratio est; quia Novitiatum ingres-
sus ipsò factò sponsalibus renuntiare cen-
setur, aut saltem ex parte ipsius interven-
nit notabilis mutatio, quæ conjugium
difficilius reddit; ingressus enim & re-
gressus assert notam & maculam levitatis,
propter quam ad matrimonia aspirantes
sæpe & non parùm abhorreere solent ab
iis, qui Monachi fuerunt aut Moniales,
ut non malè observant *cit.* Perez *disp. 9.*
f. 3. n. 7. & Palao *cit. p. 18. n. 3.* Ex
his corrui ratio nobis contrariæ senten-
tiæ prioris; quia sponsalibus ex dispo-
sitione Juris inest tacita conditio. *Nisi*
superveniat notabilis mutatio, arg. c.
Quemadmodum 25. pr. de Jurejurando,
ut ibi notant Ant. de Butrio *n. 13.* Bar-
bosa *n. 3.* & Gonzalez *n. 2. in fine.*

31. Neque aliud evincunt allatæ ratio-
nes pro posteriori. Prima; quia aliter
se pro-

32. Neque aliud evincunt allatæ ratio-
nes pro posteriori. Prima; quia aliter
se pro-

33. Neque aliud evincunt allatæ ratio-
nes pro posteriori. Prima; quia aliter
se pro-

se professio ad matrimonium, quam novitatus ad sponsalia habet; professio enim ad illud Ratum se habet, tanquam vinculum obligatorium, fortius ad minus forte: quò modò ad sponsalia se non habet Novitatus; cum iste nullum ad emittendam professionem, *c. Statuimus 23. de Regular. & c. Non solum 2. ibid. in 6.* illa verò ad conjugium ineundum gravem obligationem inducant, *can. Desponsatas 27. q. 2. c. Præterea 2. c. Ex litteris 10. c. Si inter 31. de Sponsal. & matrim. c. De illis 7. de Despons. impub. & c. 1. de Sponsa duor.* Altera; quia, licet sponsalibus inest conditio, *Nisi Religionem ingrediatur per professionem*, *arg. c. Verùm 6. c. Ex publico & c. Ex parte cit.* ipsis tamen non inest conditio, *Nisi eam ingrediatur per solum Novitatum.*

Neque refert; quòd conditio novitorum sit perfectior, quam sponforum; quia promisso centum aureorum facta pauperi aut alteri causæ piæ etiam perfectior est, quam facta diviti aut alicui causæ profanæ: & tamen huic facta conditionem, *Nisi eos donem pauperi, aut impendam alteri causa pia*, ex natura sua vel Juris dispositione non includit, ut rectè notat *cit. Perez n. 14.* Unde

35. Aliud dubium oritur, an sponso, Religionem ingredi volenti, non obftet juramentum, firmandis sponsalibus adjectum. Cui occasionem præbet difficile non minus quam celebre Rescriptum Alexandri III. qui super ejusmodi sponsalibus hisque superveniente proposito Religionis Oxoniensi Angliæ Episcopo consulenti respondit, *Tutius esse ei, ut (juramenti religione servatâ) prius matrimonium contrahat, & postea, si elegerit, ad Religionem transeat, c. Commissum 16. de Spons. & matrim.* Id ipsum suadet ratio; cum enim juramentum sine peccato & tertii præjudicio valuerit ob-

servari: ejusque observatione majus bonum non impediatur, hòc ipsò; quòd post matrimonium Ratum licitus sit ingressus Religionis, omnino observandum, *arg. c. Cum contingat 28. de Jurejurando & c. Quamvis 2. de Pactis in 6.* videbatur Navarro *in can. Non dicitis 12. q. 1. n. 3. Rebello Lib. 4. de Oblig. Jusit. q. 8. f. 6.* & aliis præsertim *VV.* relatis à Sanchez *Lib. 1. disp. 43. n. 2.*

Sed melius iste *n. 2.* hujusmodi sponso Religionis ingressum, matrimonio etiam non contractò, permillum, defendit cum Glossa *in c. cit. V. Tutius* & Hostiensis *V. Eòdem*, Panormit. *n. 4.* & Alexand. de Nevo *n. 9.* aliisque Interpp. ac DD. multis. Ratio peripicua est; quia Juramentum sequitur naturam & conditiones actûs, cui adicitur, *c. Quomodo 25. pr. de Jurejurando & l. fin. c. de Non numerata pec. eamque ob causam, sicut sponsalibus, sic etiam juramento ipsis firmandis adjecto inest conditio, Nisi elegero Religionem: & hujus ingressus, sicut illis, sic etiã accessorio juramento non obstante, sponso permillum est, arg. Reg. Accessorium 42. in 6.* Unde corrumpit ratio allata in contrarium.

Neque adversatur *c. Commissum cit.* textus, ex cujus variis expositionibus præferenda est, quam cum Innocentio tradunt Canisius *n. 3.* Gonzalez *n. 2. in fine*, Wagnereck *not. 2.* Suarez *Lib. 2. de Jurament. cap. 13. n. 5.* asserentes, eò sponsum nondum plenè ac firmiter statuisse ingredi Religionem, ut verbis *Si postea elegerit*, non obscure insinuatur: atque insuper periculum fuisse; ne ad finem jam vergens biennium, intra quod nuptiæ vi sponsalitiæ conventionis & juramenti celebrandæ erant, labatur, eòque lapsò sponsum fieret perjurus; atque idcirco Papam meritò rescriptisse, *Tutius* (ita enim vox *Tutius*, Positivò intellectu sub

Et sub Comparativo communiter accipitur) imò etiam absolutè tutius esse, ante lapsum biennii contrahere matrimonium & postea, si Religionem firmiter elegerit, eam ingredi,

38. Eòdem modò, qui post sponsalia sponsam deslorasset, ad hanc gravi infamiam liberandam & legitimandam prolem matrimonium prius contrahere teneri: & postea primùm propositum Religionis exequi posse, cum *cit. Sanchez disp. 45. n. 3. docent Palao Tract. 28. disp. 1. p. 18. n. 9. & cit. Perez f. 4. n. 5.* licet enim Religionem ingredi volenti non obstant sponsalia etiam jurata, ei tamen obstant gravis injuria & damnum proximi, quod ex æquitate naturali prius refarciendum est, quàm Deo facta promissio, eique se consecrandi propositum sui traditione adimpleatur.

ARTICULUS III.

De Disparitate Cultus.

SUMMARIUM.

39. *Fideli Conjugium cum Infideli illicitum:*
40. *Imò irritum est:*
41. *Non quidem Naturali aut Divino,*
42. *Sed Ecclesiastico Jure,*
43. *Antiqua Consuetudine firmatò:*
44. *SS. Monica & Clotildis conjugio non obstantibus.*
45. *A Catholico cum Hæresico initum hodie valet.*
46. *Olim probabiliter nullum,*
47. *Et ferè semper illicitum fuit;*
48. *Propter varia incommoda,*
49. *Ex eo plerumque tismenda.*

39. Sicut professionis Religiosæ & sacræ Ordinationis reverentiâ, hæc aut illâ cultui ac servitio Divino perpetuò mancipati cum quibuscunque, sic favore Religionis ac Fidei Christianæ cum iis, qui foris & disparis Cultus sunt, cum Paganis scilicet, Judæis ac Saracenis nuptiale fœdus & individua vitæ societatem contrahere prohibentur Fideles, qui Ecclesiam per Baptismi januam aliquando sunt ingressi, *can. Cave 15. junctâ Glofâ V. Si Christiana & can. Non oportet, 28. q. 1.* Idque jam ab Apostolo 2. Corinth. *cap. 6. v. 14.* quò locò *Nolite, inquit, jugum ducere,* hoc est, Conjugium inire, *cum infidelibus,* ut textum istum explicat S. Hieronymus *Lib. 1. Adversus Jovianum: & 1. Corinth. cap. 7. v. 29. Mulier,* inquit, *si dormierit vir ejus, cui vult nubat, tantùm in Domino:* quæ postrema verba, de matrimonio cum fideli ineundo, cum S. Hieronymo *ibid.* & Tertulliano *Lib. 2. ad Uxorem,* intelligit Cajetanus in *cit. cap. 7.* Ratio prohibitionis est; quia matrimoniò cum infideli inito, imprimis conjux fidelis, non solum à Christianæ pietatis officiis abstrahitur: sed insuper exponitur periculo perversionis & lapsus in Infidelitatem, *S. Verùm hoc post can. Judæi. q. 1. cit. cum Salomone, Regū sapientissimo simul Religiosissimòq; Mulierum alienigenarum amoribus & illecebris adeò dementato; ut vera & avitâ Religione desertâ ad Idolorum cultum pertraheretur, 3. Regum cap. 11. v. 4.* Deinde ipsa etiam proles adducitur in pravæ educationis & perversionis discrimen manifestum.

40. Neque prohibitum duntaxat, sed irritum etiam est conjugium, quod fidelis contrahit cum infideli, hoc est, Judæo aut Pagano, sive quâcunque personâ non baptizatâ, ex mente omnium

Z 2

utrius-

41. utriusque sacrae Scientiæ DD. Non quidem Jure Naturali; quia aliàs à Patriarchis Jacob cum Lia & Rachele, filiabus Laban, Genes. cap. 29. v. 24. & 28. à Joseph cum Ægyptia Putipharis filia, Genes. cap. 41. v. 45. à Moysè cum Sephora filia sacerdotis Madian, Exodi cap. 2. v. 22. ab Esthere cum Assuero, Esther cap. 2. v. 17. à Salomone cum filia Pharaonis 3. Reg. cap. 3. v. 1. &c. inita conjugia irrita fuissent. Neque etiam Divinò novæ Legis Christianos obligantis, arg. c. *Translato* 3. de *Constitut.* quia à Christo Domino matrimonii antè validi contractus non irritatus aut immutatus, sed ad dignitatem tantùm Sacramenti elevatus est. Sed solum Ecclesiasticò Concilii Niceni *can. 67. & can. 69.* Christianum nubentem infideli, perinde ut eum, qui duas uxores accepit, punientis, neque admittentis ad pœnitentiam, nisi reliquerit infidelem: sicut, qui duas uxores accepit, ad eam tum demum admittitur, cum dimiserit secundam; juxta Responsum Nicolai I. *ad Consulta Bulgar. cap. 5.* Pontius *Lib. 7. de Matrim. cap. 47. n. 5.*
43. Idem, cessante etiam Jure scripto, satis constaret ex continuo & antiquissimo usu, seu praxi Ecclesiæ, Cultûs seu Religionis disparitatē impedimentis matrimonium dirimentibus accensente, Gutierrez *de Matrim. cap. 104. n. 1.* & Sanchez *Lib. 7. de Matrim. disp. 11. n. 8.*
44. Neque obstat, quòd SS. Monica & Clotildis fœminæ Christianæ, conjugia inierint cum Paganis: illa quidem cum Patritio: ista verò cum Clodovæo Rege Francorum, testibus S. Augustino *Confess. Lib. 8. cap. 9.* & Gregorio Turonensi *Lib. 2. cap. 28.* Non, inquam; hæc exempla obstant; quia imprimis à S. Monica & cæteris Africanis legem

Ecclesiasticam ejusmodi conjugia irritantem, eò tempore satis probabiliter ignoratam, colligitur ex postulato PP. Concilii Carthaginensis, cui S. Augustinus, ejus sanctæ & Patritii filius jam Episcopus interfuit, à Cœlestino Papa petentium, sibi communicari veros Canones Concilii Niceni: quorum nonnisi viginti & unus ipsis noti erant, ut eruditè ostendit *cit. Pontius n. 7.* Deinde quia; ut idem notat, credibile est, à Religiosissimis illis fœminis id factum ex speciali revelatione Divina, aut dispensatione Episcoporum permittentium, aut tolerantium ejusmodi conjugia; quæ suo tempore admodum frequentia fuisset, testes omni exceptione majores ex SS. PP. sunt Hieronymus *Lib. 1. Contra Jovianum* & S. Augustinus *Lib. de Fide & Operibus cap. 9.*

Dubium est de conjugio Fidei cum Hæretico vel Apostata: quod pro irritato habent Glossa *in c. fin. V. Contra Substantiam*, de *Condit. apposit.* Hostiensis & Anchoranus *in c. Proposuit 2. de Conjug. servor. n. 1.* & Lud. Carerius *de Hæreticia n. 157.* cum propter *can. 72.* Synodi generalis in Trullo, ejusmodi conjugium disertè habentis pro nullo, & tanquam nefarium dissolvi jubentis: tum verò; quòd sit contra interdictum & ordinationem Concilii Agathensis, relati *can. Non oportet 17.* atque etiam *can. Cave 28. q. 1.* conjugia autem, & universum omnia, quæ contra Ecclesiæ interdictum & ordinationem fiunt, rata non sint habenda, per textus §. *Videtur*, post *can. 1. causa 35. q. 6.* & Reg. *Quæ contra jus 64. in 6.* & arg. l. *Non dubium §. C. de LL.*

Nihilominus ejusmodi conjugium hodie saltem subsistere, cum SS. DD. Angelico & Seraphico *in 4. dist. 39. q. 1.* & art. 1. cæteri TT. & cum Panormit. *in c. fin.*

c. fin. cit. n. 5. Franco in c. Decrevit 14. de Hæreticis in 6. Navarro Manual. cap. 22. n. 49. & Covarruvia de Sponsal. p. 2. cap. 6. §. 11. n. 4. cæteri sacrorum Canonum Interpp. & DD. magno consensu defendunt & desumunt ex c. Decrevit cit. ubi Hæretico scienter nubens solummodo dote privatur: & ex praxi Ecclesiæ Catholicæ, ejusmodi matrimonia contrahi quidem prohibentis, sed contracta sustinentis.

In contrarium allata facile diluuntur; quia imprimis, *can. 72. cit.* & alios in Trullo editos Canones, non Authenticos: imò non à memorata Synodo, sed, ità jam dissolutà, à quibusdam Episcopis editos, & à Sergio ejus temporis summo Pontifice apertè reprobatos, perhibent Beda *Lib. de 6. Ætat. in Justiniano, Paulus Diaconus Lib. 8. de Reb. Roman. cap. 9. & latè ostendit Bellarminus Lib. 1. de Concil. cap. 7. & alii apud Barbosam in* 46. *can. Sextam 5. dist. 16. n. 3. & 4.* Deinde; quia licet, ut non minùs probabiliter aliqui cum Gratiano *can. cit. & can. Habeo 6. dist. cit.* volunt, non supposititius, sed authenticus sit; ac proinde conjugium à fideli cum Hæretico, sicut cum Pagano, initum irritum aliquando fuisset, ut *cap. cit. n. 11.* Pontius suspicatur: cum Hæretico tamen initi irritatio consuetudine sublata, & ejusmodi conjugium hodiè validum esset, permanente nullitate ejus, quod initur cum Pagano vel Judæo, ut idem docet *l. cit.* Et demum; quia juxta reliquos textus *cit.* ea, quæ contra Jus & Ecclesiæ ordinationem fiunt, pro irritis habenda solummodo sunt, quando Jus actui formam præscribit, aut actum eò prohibitum irritari ex ejus contextu, sine &c. constat: non ex eo solùm, quòd prohibeantur; aliàs enim nulli actus Jurè prohibiti validi forent, contra apertòs textus *c. Ad Apostolicam 16. ibi Multa*

fieri prohibentur, quæ, si facta fuerint, roboris tenent firmitatem, de Regul. &c. Unic. de Voto in 6. Palao Tract. 3. disp. 2. p. 8. n. 2.

Illicita autem fidelium cum Hæreticis conjugia esse, patet ex Concilio Illiberitano *can. 16.* Laodicensi sub Sylvestro *cap. 10. & 13.* Carthaginensi III. *cap. 12.* Chalcedonensi *art. 15. cap. 14. à est. Pontio cap. 46. n. 7.* & Agathensi *can. Non oportet 28. q. 1. relatis & ex c. Decrevit cit.* cujus argumentò à contrario ductò ipsòque ejus textu insinuatò, mulierum Hæreticis scienter nuptiarum dotes confiscantur, Barbofa *in c. cit. n. 8.*

Quod licet omnino verum sit, quòt 48. ties subest periculum perversionis Catholicæ, malæ educationis prolis, rixosæ cohabitationis, aut repudii ab hæretico faciendi, vel scandali fidelium; quia hujusmodi periculum vitandum dicitur lex Naturalis: casu tamen, quò ejusmodi damnorum incommodorùmque, & præfertim spiritualis ruina tam conjugis Catholicæ, quàm prolium ex matrimonio suscipiendarum, periculum non est: ut in Germania nostra, aliisque Septentrionalibus provinciis, in quibus Hæretici tolerantur & Catholicis permixti degunt, aliquando contingit, his conjugia cum illis aliquando licita esse, existimant Guttierrez *de Matrim. cap. 104. n. 7.* & Sanchez *Lib. 7. disp. 72. n. 5.* Quorum doctrinam licet Laiman *Lib. 5. Tract. 10. p. 4. cap. 14. n. 2.* & Pontius in *Appendice, de Matrimonio Catholicæ cum Hæretico cap. 2. n. 11.* non rejiciant, salubriter tamen uterque monet, prædicta pericula & Catholicorum scandalum raro cessare; & propterea in praxi Catholicos ab eiusmodi coniugiis abstinendos: nisi ex iis procreata proles omnes Catholicè educentur, atque insuper Hæretici coniugis convertendi, vel alterius fructus certa aut magna spes foret, 49.

ARTICULUS IV.
De Continentiæ, Re-
ligionis &c. Votis.

SUMMARIUM.

50. *Conjugium dirimit Continentia Vo-*
tum solenne.
51. *Cum simplici illicitè,*
52. *Sed validè contrahitur :*
53. *Præterquam à Religiosis Soc. JESU.*
54. *Idem impediunt Continentia & non-*
nubendi,
55. *Religionis & sacri Ordinis assumen-*
di vota.
56. *Conjugi debitum exigenti obstat*
Continentia :
57. *Non etiam vota non nubendi & S.*
Ordinis suscipiendi.
58. *Votò Religionis matrimonij consum-*
matio :
59. *Non etiam consummati usus impe-*
ditur.
60. *Sponsalia solvuntur Religionis :*
61. *Secundum aliquos DD. etiam super-*
venientibus non-nubendi & Con-
tinentie votis.
62. *Verius hæc sponsalia non dissolvunt,*
63. *Et in solius voventis,*
64. *Non etiam sponsi præjudicium obli-*
gant.
65. *Votum Ordinis sacri nec sponsalia,*
66. *Nec matrimonium dirimit.*
67. *Etque non inest conditio, Nisi elegero*
statum perfectiorem.
68. *Voti Castitatis &c. executioni non*
obstat defloratio Virginis,
69. *Consentientis & voti conscia :*
70. *Imo hujus ignara ac decepta :*
71. *Nisi ei aliter, quàm matrimonio ini-*
tiò, satisfieri non possit.
72. *Quò tamen casu voti relaxatio est*
petenda.

Sicut Continentiæ votò, per susce-
 ptionē sacri Ordinis aut Religionis
 à sede Apostolica approbatæ pro-
 fessione solemnizatò, matrimonij
 contrahendum dirimi, *c. Unico de Voto in*
6. decifum, ita simplici illius Votò, fal-
tem extra Religionem editò, hoc solum-
modo impediri, ex cit. c. V. Reliqua, c.
Consuluit 4. & c. Rursus 6. hæc Rubr. O-
mnino certum : & de ista, five matrimo-
nij impediendi vi ratio est ; quia ex una,
votum Continentiæ, cum sit promissio
de meliori bono, à Deo, ad cuius hono-
rem & cultum editur, acceptatur : ex
altera verò parte, promissio acceptata pari-
rit obligationem opere exequendi, quod
est promissum ; ac proinde eiusmodi vo-
tum in vovente obligationem corpus su-
um integrum ab omni actù venereo, etiam
eò, qui seclusò votò licitus esset, in-
violatum conservandi, arg. c. Licet 6. pr. de
Voto, Sanchez Lib. 7. de Matrim. disp. 11.
n. 4. & Perez de Matr. disp. 23. s. 4. n. 2.
 Quod autem idem Continentiæ votum
 coniugium dirimendi vi careat, ratio est ;
 quia hanc non habet ex natura sua, nisi ei
 accedat Ecclesiæ Constitutio, quæ vo-
 ventem ad matrimonium ineundum in-
 habilem reddat, ex clara decisione *c. Unico*
cit. V. Nos attendentes : Constitutio au-
 tem Ecclesiæ, quæ votum Continentiæ
 simplex extra Religionem emittens inha-
 bilis ad coniugium reddatur, nulla uspi-
 am extat, Pontius *Lib. 6. de Matrim. cap.*
12. n. 1. & cit. Perez n. 2.

Eadem ferè ratio est eiusmodi sim-
 plicis voti, editi in Religione : exceptò
 eò, quod post Novitiatus biennium ho-
 die editur in Societate JESU ; et si enim
 ante Gregorij XIII. tempora etiam istò
 matrimonium contrahendum solummo-
 do impediretur : postea tamen *Constitu-*
tione, quæ incipit Ascendente, à summo
hoc Ecclesiæ Antistite 8. Calend. Junii
 1584. pu-

1584. publicatâ, coniugii dirimendi vim accepit; quod cum non minori deliberatione, quàm in cæteris Religiosis familiis professio, emittatur: idque emittens ex Seculari efficiatur verus Religiosus; & propterea in eum, à Societate temerè deficientem, tanquam verum Apostatam procedi possit, per *Constit. cit. Sanchez cit. disp. 1. n. 5. & Perez cit. f. 4. n. 2.*

54. Continentiæ voto, quoad matrimonii impediendi vim, æquiparantur votum non-nubendi, quò directè: & vota ingrediendi Religionem & suscipiendi Ordinem sacrum, quibus saltem indirectè Deo fides datur de matrimonio non ineundo: cuius obligatio utique gravis, istiusque violatio lethaliter est peccaminosa; cum enim fides data homini in materia gravi graviter obliget; ut fervetur: multò magis; ut fervetur, in eiusmodi materia, ita obligabit fides data Deo, istiusque violatio graviter erit peccaminosa, ex certa sententia omnium sanæ Fidei DD. in hanc rem allegantium illud Apostoli, *Habentes damnationem, quia primam fidem irrisam fecerunt* 1. *Timoth. cap. 5. v. 12.* cum ex rescripto Innocentii III. licet liberum arbitrium sit in vovendo, voti tamen seu promissionis Deo semel factæ observatio & impletio usque adeò necessaria sit; ut sine salutis æternæ dispendio alicui resillire, eique contravenire non liceat, c. *Licet cit. pr.*

56. Inter hæc tamen & Continentiæ, seu castitatis votum, ea & bene notanda differentia est; quòd post istius votum matrimonium contrahens non solum graviter peccet, sed insuper à debiti coniugalis petitione debeat abstinere, ut cum SS. DD. Angelico in 4. *dist. 38. q. 1. art. 3. quæstiunc. 2.* Seraphico *ibid. art. 2. q. 1. in fine*, & plurimis præcipuique nominis TT. ac JCT. is docet Sanchez *Lib. 9. disp. 33. n. 5.* partim *arg. c. Quidam 30. de*

Convers. conjug. ex cuius decisione, invitâ uxore Religionem professus, licet professio invalida sit, exigere tamen nequit debitum coniugale; quòd professio illa saltem valeat in vim voti simplicis Continentiæ, Panormit. in c. cit. n. 3. & ibi Barbosa n. 3. partim verò; quia matrimonium postea contractum ab obligatione voti non liberat, nisi quatenus ei contravenire cogit ius alteri coniugi quæsitum per matrimonium postea contractum: huic autem quæsitum ius non ad debitum exigendum, sed solummodo ad hoc, cum exigitur, reddendum cogit, ex sententia Apostoli 1. *Corinth. cap. 7. v. ubi Vir, inquit, non habet potestatem corporis sui, sed mulier.*

Contra non-nubendi & sacri Ordinis suscipiendi votis adstrictus, licet matrimonium ineundò graviter etiam ipse peccet, istò tamen insuper habità voti Religionem semel consummatò, & probabilius solum contractò, conjugale debitum, sicut tenetur reddere, sic etiam exigere potest, ut cum Lud. Lopez p. 1. *Instruct. de Matrim. cap. 50. § 83. §. Inter peccata,* & aliis defendit laudatus Sanchez *cit. disp. 33. n. 22. & disp. 34. n. 7.* quia huiusmodi votorum objectum primum est, non inire matrimonium vel suscipere Ordinem sacrum, matrimonium excludentem: quò proinde impossibili redditò, etiam obligatio ad continentiam, ei secundariò & consequenter annexa, cessat, *arg. Reg. Accessorium 42. in 6.*

Is etiam, qui matrimonium init post votum Religionis, licet initum consummandò graviter peccet; quia votum, eò jam contractò, implere potest per ingressum Religionis, c. *Verum 2. § c. Ex publico 7. de Convers. conjug. ad quem voto est adstrictus, Navarrus cap. cit. n. 80. & Henriquez Lib. 12. cap. 2. n. 2. § 3.* matrimoniò tamen semel consummatò conjugatò

59.

conjugale debitum non solum reddere, sed etiam exigere potest, ut cum *citt.* aliisque DD. tradit idem Sanchez *disp. 33. n. 15. arg. Regule cit.*

60. Dubium non leve est, an hujusmodi vota simplicia matrimonium etiam impediunt, si edita sint post sponsalia jam contracta. Certum est, id impediendi vim habere votum Religionis; cum enim sponsus de futuro hujusmodi ingressus Jure permissus sit, argumentò à majori ad minus ductò ex *c. Verum & c. Ex publico citt.* ubi illius ingressus ante matrimonii consummationem adstruitur desponsatis per verba de presenti, votum Religionis post sponsalia de futuro editum, sicut de meliori bono, sic etiam obligatorium erit, impedièturque matrimonium contrahendum, Pontius *cit. cap. 12. n. 2.*

61. De reliquis autem votis controversia inter DD. est. Et continentia quidem voto conjugium impediendi & sponsalia dissolvendi vim cum Ant. de Butrio in *c. Veniens 5. hanc Rubr.* Alex. Carerio de *Sponsal. Lib. 1. cap. 6.* & Soto in *4. dist. 27. q. 1. art. 5.* tribuunt Suarez *Lib. 2. de Voto, cap. 4. n. 13.* & Henriquez *Lib. 11. cap. 14. n. 4.* quos *cap. cit. n. 4.* Pontius est secutus. Moventur primò *c. Veniens cit.* textu, quò votum Continentia sponfalibus superveniens pro valido habetur; cum id emittenti foemina nubendi licentia concedatur dispensativè. Secundò; quò vinculum voti fortius sit eò, quòd oritur ex sponfalibus de futuro; quia homo per ista homini duntaxat: per illud autem Domino Deo obligatur. Tertio; quòd sponfalibus insit tacita conditio, *Nisi statum perfectiorem*, ac proinde Religionem, elegero. Unde de sponso, continentiam vovente, procedere volunt illud, *Propositum aut promissum non infringit, qui in melius illud commutat, c. Pervenit 3. de Jurejurando.*

Verum esto, hujusmodi uti & non nubendi voto, sponfalibus superveniente, ab istis resiliendi justa causa præbeatur sponso alteri, matrimonium tamen contrahendum non impediri, illaque ex parte voventis non dissolvi, cum Glossa in *c. Veniens cit. V. Severitate*, Panormit. *lib. n. 5.* Alex de Nevo *ibid. n. 6.* Sylvestro *V. Matrimonium 7. q. 5. disto 5.* aliisque Interpp. & DD. verisimilius defendunt Sanchez *Lib. 1. disp. 46. num. 9.* Coninck *disp. 23. dub. 3. n. 21. & 25.* & Laiman *Lib. 5. Traët. 10. p. 1. cap. 2. n. 6.* eà permoti ratione; quòd cum per votum facta promissio rei v.g. mille aureorum, ante promissorum & debitorum homini, in illius præjudicium à Deo non acceptetur: ab eo etiam non acceptentur vota continentia & non nubendi, quando per ea præjudicatur homini, cui jam facta est promissio tradendi jus in corpus suum ad actus conjugales. Confirmatur; quia conditio, *Nisi continentiam & calicem vitam elegero*, sponfalibus non inest ex natura rei; cum aliàs in quavis promissione v.g. mille aureorum homini facta includeretur conditio, *Nisi eos Deo donare voluero*: quòd nemo facile asseret. Neque etiam ejusmodi conditio sponfalibus inest ex dispositione Juris Positivi; cum tale auspium extet: contra verò conditionem, *Nisi Religionem ingrediar & profitear*, sponfalibus inesse, ex *c. Verum & c. Ex publico citt.* sit indubitatum.

Neque sponsalia simplici Continentia voto, postea editò, dirimi evincunt allegati textus. Prior; quia *c. Veniens cit.* votum quidem validum fuit, sed in præjudicium solius voventis, eò editò obligati ad debitum non exigendum, & ad matrimonium cum alio non contrahendum: non etiam in præjudicium alterius sponsi, cui post matrimonium contractum exigenti debitum reddere tenetur: sicut,

sicut, qui ad continentiam votò se obligavit post matrimonium contractum, *c. Placet* 12. de *Convers. conjug.* Imò *c. Veniens* cit. textu, sponsalia ante contracta non dissolvi, potius firmatur, quàm ex eo contrarium inferatur; quia eò fœminæ post sponsalia continentiam voventi, & postea ad aliud matrimonium aspiranti Papa pœnitentiam injungi præcepit pro violatione, non tantum voti, sed etiam fidei data viro, cui priùs erat desponsata, manifestò indicio, per superveniens votum non dissolvi priùs contracta sponsalia aut matrimonium impediri. Posterior, sive *c. Pervenit* cit. quia eò agitur de voto seu jurata promissione facta Deo: quam in evidenter melius Deoque gratius opus commutare licet, *c. cit. c. Licet* 18. §. *Talia ergo; de Regular. c. Scriptura* 4. de *Voto* & c. quia Deus, hòc ipsò, quòd opus melius præferat bono sibi promisso, pro & præ isto illud sibi promissum acceptare censetur. Non de re promissa homini, pro qua res alia, etiam per se melior & utilior, neque ipsi invito, *l. Mutuum* 2. §. 1. ff. de *Reb. credit.* neque etiam Deo, licet aliàs ad majorem istius honorem cederet, præstari potest; cum ab isto in illius præjudicium non acceptetur, ut in *c. Pervenit* cit. notant Felinus, Panormit. & Barbosa omnes n. 2.

Non magis, quàm textus, urget ratio; quia vinculum fortius minus fortisolum prævalet, quando utramque validum est; votum autem Continentiæ, quatenus cedit in præjudicium sponsi, validum non est, *arg. c. Placet* cit. Sanchez *l. cit. n. 11.*

65. Votò etiam suscipiendi Ordinis sacri conjugium impediri, & priùs inita sponsalia dissolvi, existimant Henriquez *cap. cit. n. 4.* & Azor *p. 1. Instit. lib. 11. cap. 21. q. 10.* quorum Opinionem amplexus est *cit. Pontius cap. 11. n. 3.* eà du-

ctus ratione; quòd sponsalibus tacitè insit conditio, *Nisi perfectiorem statum elegero*: & propterea sponsalium vinculo adstricto, sicut ingressus Religionis, sic etiam licita sit susceptio Ordinis sacri, cui solenne votum continentiæ non minus, quàm Religiosæ professioni, est annexum *c. Unio. cit.* Atque hanc rationem Pontius n. 2. esse ait, cur S. Synodi Tridentinæ Patres de ordinandorum genere, persona, ætate, institutione, moribus, doctrinâ & fide; non etiam de sponsalitia obligatione, inquisitionem fieri præceperint *Sess. 23. cap. 7. de Reformat.*

Sed meliori ratione *citt. Sanchez disp. 47. n. 3. Coninck disp. 23. dub. 3. n. 25. Palao Tract. 28. disp. 1. p. 20. n. 3. & Perez disp. 9. f. 6. n. 1.* ejusmodi votò, neque sponsalia dirimi, neque matrimonium impediri, defendunt, partim; quòd, non obstante solennitate voti, in utroque inclusi, lata disparitas sit inter Ordinem & Religionem; cum istius professio dirimat matrimoniù Ratum, *c. Verùm* & c. *Ex publico, cit.* non etiam Ordo sacer, per expressam decisionem Joan. XII. *Extrav. Unicâ de Voto*: partim verò; quia, quòd ingressus Religionis sponsis licitus sit, habetur ex speciali favore, quò sacri Canones prosequuntur illum, non etiam sacros Ordines: quos propterea, invitâ aut insciâ sponsâ, sicut suscipere, sic etiam vivere in ejus præjudicium sponso non licere, censet *cit. Perez n. 8.* Unde planè corrui pro hujusmodi voti valore allata ratio cum confirmatione, cum; quia suscipiendi sacri Ordinis conditionem sponsalibus inesse, neque ex istorum aut illius natura, neque ex Jure Positivo constat: tum verò; quia PP. Tridentini hòc ipsò; quòd de ordinandorum vita & moribus, tacitè etiam de ipsorum statu & sponsalibus jubent inquiri: & à diocesium Ordinariis admitti solent oppositiones sponsalium,

A a

falium,

salium, si quando ad sacros Ordines aut Clericatum a spirantibus objiciantur, teste Perez *f. cit. n. 2.*

68. Dubium hoc loco est de eo, qui post continentiam, non nubendi, Religionis, vel sacri Ordinis assumendi votum simplex editum virginem defloravit, aut honestam viduam corrupit. Qua in re pro casuum varietate variè sentiunt DD.

Et primò quidem, si illa in sui deflorationem aut corruptionem, nullà matrimonii spe vel promissione sibi factà, liberè ac sponte consensit, voti obligatio integra manet & impedit matrimonium cum ea contrahendum; cum tali casu ulla injuria aut injusta læsio, quæ matrimoniali contractu reparatur, in sui corruptionem consentienti non sit illata, *arg. Reg. Nemo 145. ff. & Reg. Scienti 26. in 6. Vasquez de Refitut. cap. 3. §. 2. dub. 6. n. 21. cit. Pontius Lib. 6. cap. 12. n. 6. & Palao disp. 4. p. 2. §. 1. n. 15.*

69. Secundò, simili modò ejusmodi votum obstat matrimonio contrahendo cum ea, quæ sub spe quidem & ipsà matrimonii promissione sibi factà violata, sed antè editi voti conscia fuit; quia eum, cui se prostituit, voti obligatione teneri, ac proinde à matrimonio contrahendo impeditum, ejusque promissionem nullam esse sciens, corporis sui usum gratis concessisse videtur, *cit. Sanchez lib. 1. disp. 45. n. 5. & Palao n. 17.*

70. Tertio, eadem voti obligatio matrimonio contrahendo etiam obstat, quando foemina, voti ignara, vi metuve aut dolo, nulla tamen matrimonii spe aut promissione interveniente, corrupta est, si ei constitutà vel auctà dote aut aliò modò satisfactio pro injuria, & illati damni plena reparatio fieri queat; quia is, à quo corrupta est, tali casu ei ex sola injuria & damno illato obligatur; ac proinde injuriæ & damni plenà refarcitione ei ex-

hibità deobligatur; ut, quod voti executionem impediatur, nihil detur, Lessius *Lib. 2. de J. & J. cap. 10. num. 10. cit. Sanchez Lib. 7. disp. 14. n. 12. & Palao num. 16.*

Quartò, casu etiam, quò eadem violata est spe matrimonii & ipsà illius promissione, voti executioni saltem non obstat promissio, cum enim hæc, utpote facta de re, ad continentiam Deo obligata per votum antecedens, fere instar secundorum sponsalium facta in præjudicium antè cum alia initorum, invalida sit, ad matrimonium ineundum obligationem inducendi, & voti executionem impediendi vim non habebit, *Pontius cap. 12. n. 7.*

Quintò, eòdem casu matrimonium cum violata ineundi voto contraria obligatio etiam non datur ratione injuriæ ac damni, si istorum justa reparatio aliò modò fieri queat; eò ipso enim, quòd matrimonii promissio invalida sit, ad solam injuriæ & damni refarcitionem obligatio datur: eaque aliò modò, quàm matrimonio contractò, factà, voti executio fieri potest ac debet. Si autem illorum justa refarcitio aliò modò fieri non possit, voti obligatione non obstante, eam ducere tenetur, ex communi sententia DD. cujus ratio est; quia, licet voto superveniens promissio invalida sit, ex illo tamen ortæ Religionis obligationi prævalet obligatio Justitiæ, ad injuriæ & damni, ex promissione eamque secuta violatione ortæ reparationem adstringentis, fere sicut obligationi oblationis liberalis elemosinæ faciendæ, voto contractæ, prævalet superveniens obligatio refarcienti grave damnum injustà læsione proximo illatum; ut, si satisfieri nequeat utriusque, Justitiæ potius quàm Religionis obligatio sit adimplenda, cum; quòd voto inesse videatur conditio, *Nisi res notabiliter mutetur.*

mutetur: tum verò, quòd votò sibi factam promissionem Deus non aliter acceptare, aut ex ea acceptata ortum debitum, quatenus ad gravis & injustè illati damni resarcitionem necessarium est, remittere videatur, *citr.* Sanchez *disp.* 45. n. 3. Vasquez *dub.* 6. n. 20. Pontius n. 10. & Palao n. 7.

Sextò, ex eadem ratione violatam ducendi obligatio etiam datur, & ex voto ortæ Religionis obligationi prævalet casu, quò femina, nullà quidem matrimonii promissione factà, sed vi metue aut dolo est corrupta, si injuriæ & damni

illati resarcitio aliter fieri non possit, secundùm DD. communem sensum & intellectum c. 1. & c. Peruenit 2. de Adult. & *supro*, quem ad hanc Rubricam dabitur cum præsentis casus pleniori declaratione. Hòc tamen & præcedenti etiam casu, antequam cum corrupta matrimonio ineat: aut, si hoc cum eà initurus Religionis votò obstrictus sit, saltem ante ejus contracti consummationem petenda est dispensatio in voto: quam P'apa, & urgentis necessitatis casu Episcopus facile concedet *citr.* Pontius n. 9. & Palao n. 17. in fine.

TITVLVS VII.

De Eo, qui duxit in Matrimonium, quam polluit per Adulterium.

SUMMARIUM.

1. Adulterium & Homicidium conjugum dirimunt. 2. I. Inter adulteros hoc ineuntes, 3. II. Vel de eo ineundo sibi fidem mutuò dantes: 4. Sive ante, sive post adulterium, 5. Alterius conjugis vivente, commissum: 6. Nisi cum isto initum conjugium fuisset irritum, 7. Ignoratum, 8. Vel secundùm aliquos promisso ficta, 9. Aut adulterium tantùm attentatum. 10. III. Inter adulteros, quorum unus in conjugis mortem, 11. Cam effectù,	12. Et conjugij ineundi animò est machinatus. 13. IV. Inter duos alterius conjugem occidentes. 14. Adulteriò Conjugium non dirimitur, 15. Nisi machinatio &c. accedat. 16. Impedimentum hoc ab ignorantibus contrahi, negantium: 17. Et affirmantium verior Opinio, 18. Stylò Curie & rationibus stabilita: 19. Licet, ab ignorantibus censuras, 20. Irregularitates ex delictò provenientes, 21. Et privationem debiti conjugalis non contrahi, concedatur. 22. Criminis impedimentum perpetuum est.

A a z

Ortis